

**Partij voor
de Dieren**

Zaanstad

TEGENBEGROTING

ZAANSTAD

2025 - 2028

22 oktober 2024

Een woord vooraf

Voor het schrijven van deze tegenbegroting hebben wij aandachtig de begroting 2025-2028 gelezen. Ondanks de politieke meningsverschillen op tal van onderwerpen, zien we dat dit college bereid is om op alle mogelijke manieren te vechten voor de belangen van onze stad en samenleving. Niet alleen heeft Zaanstad een van de meest zichtbare lobby's om het ravijnjaar af te wenden, ook is het college voornemens om juridische stappen tegen het Rijk te onderzoeken. Wij zijn ervan doordrongen dat het niet voldoende afwenden van het ravijnjaar een spoor van vernieling door onze stad kan gaan trekken: van cultuur tot onderwijs, van OV tot de (jeugd)zorg en van onze groen- en duurzaamheidsambities tot veiligheid. Op al deze terreinen valt er veel te verliezen. We willen daarom een woord van dank uitspreken richting het college van B&W en alle leden van de raad die op de voorgrond of achtergrond bezig zijn om politiek Den Haag bewust te maken van de consequenties van het ravijnjaar.

Namens de Partij voor de Dieren Zaanstad,

Melchior Matters

TEGENBEGROTING

ZAANSTAD

2025 - 2028

Inhoudsopgave

Een woord vooraf	3
Inleiding	5
1. Tegenbegroting Zaanstad	6
Inkomsten	6
Uitgaven	7
2. Visie Partij voor de Dieren	9
Diervriendelijk Zaanstad	9
Bereikbaar Zaanstad	10
Sociaal Zaanstad	11
Duurzaam Zaanstad	11
3. Financiële uitwerking tegenbegroting	13
Maatregel 1: rioolheffing uitbreiden en verhogen voor bedrijven	13
Maatregel 2: aanpassen parkeergelden automaten	14
Maatregel 3: toeristenbelasting	15
Maatregel 4: aanpassing reclamebelasting	15
Maatregel 5: schrappen projecten met kredietbesluit	16
Bijlage A. Nadere financiële uitwerking maatregelen	17
Maatregel 1: rioolheffing en OZB	17
Maatregel 2: aanpassen parkeergelden automaten	17
Maatregel 3: toeristenbelasting	18
Maatregel 4: aanpassing reclamebelasting	18
Maatregel 5: schrappen projecten met kredietbesluit	19

Inleiding

Samen slagen maken. Dat is het doel van dit document. Graag presenteren wij aan alle raadsfracties een aantal uitgewerkte ideeën om de begroting 2025-2028 van onze gemeente te verrijken. Het ravijnjaar 2026 is ook in deze tegenbegroting een feit waar we niet omheen kunnen. We hebben een aantal maatregelen uitgewerkt die ten dienste staan van het behalen van onze beleidsdoelstellingen. Tegelijkertijd is er ook bij een aantal maatregelen gekeken hoe deze meer geld op kunnen leveren of leiden tot kostenbesparing. Hierdoor hopen we dat we, ondanks de financiële problemen door de korting op het gemeentefonds, met elkaar de fundamentele discussie over maatregelen wel aan durven te gaan om zo ook gezamenlijk nieuwe stippen op de horizon te zetten. Het scherper stellen van doelstellingen (en eventuele daarmee gepaard gaande kosten) blijft mogelijk, maar tegelijkertijd zullen we ook andere keuzes moeten maken om het begrotingsgat niet verder te laten groeien.

Het is niet onze intentie om de financiële problemen kleiner te laten lijken dan ze zijn: hoewel de hier voorgestelde maatregelen bedoeld zijn om onze inwoners zo min mogelijk te laten opdraaien voor de tekorten, wordt de rekening voor het oplossen van grofweg de helft van het tekort wel ergens neergelegd. Voor veel partijen is het belangrijk dat de rekening eerlijk verdeeld wordt en dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. En ook is het voor velen belangrijk dat grote vervuilers meer bijdragen dan gezinnen. Vanuit deze gezamenlijke waarden zijn in het eerste hoofdstuk een aantal maatregelen weergegeven die leiden tot aanzienlijk hogere opbrengsten en lagere kosten vanaf 2025. In het tweede hoofdstuk wordt nader ingegaan op aanvullende (beleids)wensen waar de Partij voor de Dieren met andere partijen het gesprek over wil voeren. Tot slot staat in hoofdstuk 3 een nadere uitwerking van de voorgestelde maatregelen in hoofdstuk 1.

Laat dit document een inspiratiebron zijn voor fracties om ondanks het financieel zware weer niet stil te gaan staan, maar samen slagen te maken.

De Partij voor de Dieren staat achter de keuze van het college om, in navolging van het advies van de VNG, de begroting voor 2026 en verder niet sluitend te maken. Toch moeten we ons voorbereiden op de mogelijkheid dat het Rijk niet over de brug gaat komen. Vanuit die gedachte hebben we maatregelen bedacht, die het huishoudboekje van Zaanstad hoe dan ook eerlijker maken en goed zijn voor de begroting. Ook zonder ravijnjaar zal dit onze inwoners ten goede komen. Het geeft ons de ruimte om meer te doen voor onze stad.

1. Tegenbegroting Zaanstad

In de begroting 2025-2028 van Zaanstad loopt het financiële tekort vanaf 2026 op tot ruim 18 miljoen per jaar. Los van dit grote tekort zijn er een aantal oneffenheden in ons belastingstelsel die om verschillende redenen wenselijk zijn om te wijzigen. Hieronder presenteren we 4 maatregelen die leiden tot hogere baten en een maatregel om de lasten te verlagen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Het dient de portemonnee van inwoners zo min mogelijk te raken;
- Als er verschuivingen in het belastingstelsel zijn, dienen de sterkste schouders de zwaarste lasten te dragen;
- De maatregelen dienen actief bij te dragen aan een of meer beleidsdoelstellingen van de gemeente;
- Een belastingverhoging dient ten opzichte van het belastingniveau in andere gemeenten te verantwoorden te zijn.

Inkomsten

Op basis van deze uitgangspunten zijn 5 belastingen en heffingen beoordeeld, waar gezamenlijk 4 maatregelen uit voortkomen.

Allereerst het opzetten van een eerlijkere rioolheffing. Zo constateren wij dat huishoudens excessief veel betalen in Zaanstad ten opzichte van grootverbruikers. Omdat de rioolheffing maximaal kostendekkend dient te zijn, is binnen deze eerste maatregel een verschuiving van de lasten uitgewerkt van huishoudens en MKB naar grootverbruikers én percelen die nu nog helemaal niet belastingplichtig zijn. Dit leidt tot ruim €5 miljoen extra inkomsten in 2025.

Als tweede maatregel is gekeken naar parkeerheffingen. Hierbij worden de prijzen voor vergunningen en de naheffingen buiten schot gelaten, om zodoende bewoners en mantelzorgers niet in de portemonnee te raken. Wel zou de gewone parkeerbelasting omhoog gaan in Zaandam centrum – de bestaande parkeerzones en de reeds in de begroting opgenomen areaaluitbreiding – naar een niveau dat vergelijkbaar is met gelijksoortige steden als Haarlem of de centrumranden van Amsterdam en Utrecht. Deze maatregel leidt structureel tot bijna €1,3 miljoen opbrengsten én heeft het positieve bijeffect dat de parkeerdruk in het stadscentrum mogelijk iets zal dalen.

Daarnaast is ook voor de toeristenbelasting een tariefvoorstel uitgewerkt dat het op het niveau houdt van de regiogemeenten, maar tegelijkertijd ook ruim €800 duizend euro oplevert. Naast de extra opbrengsten dient de maatregel de leefbaarheid van buurten met veel Airbnb's te verbeteren en houden we meer grip op de stroom intercontinentale toeristen – een toeristengroep die door de intercontinentale vlucht(en) een enorme CO₂-voetafdruk met zich meebrengt.

Tot slot is, met betrekking tot maatregelen die hogere baten opleveren, ook een verhoging van de reclamebelasting uitgewerkt tot een niveau dat passend is bij de lusten en lasten die reclame in de openbare ruimte opleveren.

Uitgaven

Aan de kant van de lasten is gekeken naar het bijsturen van projecten met een kredietbesluit. In tegenstelling tot projecten op de wensenlijst is van deze projecten al een rente- en afschrijvingslast opgenomen in de begroting. Projecten die niet bijdragen aan een duurzamere of rechtvaardigere toekomst, of die onrealistisch zijn in de uitvoering, hebben we nader beschouwd en er het besparingspotentieel van berekend. De belangrijkste terugdraaiingen van projecten met een kredietbesluit betreffen Hockeyclub de Kraaien (op het Fortuinveld inzetten op woningbouw en natuur én renovatie van de hockeyclub op huidige locatie), het Dam-tot-Damfietspad over Zijkanaal H (slecht voor de natuur) en de planstudie Guisweg (onhaalbare ADC-toets). Het financiële resultaat staat in tabel 1; de exacte uitwerking is opgenomen in hoofdstuk 3.

Zoals te zien in tabel 1 leiden de gecombineerde maatregelen tot 9 miljoen extra structurele baten. Ondanks dat deze baten slechts de helft van het structurele tekort dichten – hetgeen echt alleen opgelost kan worden door adequate financiering vanuit het Rijk - laat het zien dat er wel degelijk ruimte is om in 2025 nieuwe stippen op de horizon te zetten en aan

Maatregel	2025
Hogere baten	
1. Eerlijkere rioolheffing grootverbruikers	€ 5.148.134
2. Aanpassing parkeergelden automaten	€1.255.320
3. Toeristenbelasting	€1.298.700
4. Reclamebelasting	€542.700
Lagere lasten	
5. Schrappen niet-duurzame/onrealistische projecten met kredietbesluit	€1.392.465
Totaal	€9.637.319

Tabel 1

belangrijke zaken wel extra geld te geven. In hoofdstuk 2 gaan wij in op de belangrijkste maatregelen op diverse beleidsterreinen die nodig zijn voor een fijne, sociale, groene én diervriendelijke gemeente.

2. Visie Partij voor de Dieren

Er zijn in Zaanstad veel uitdagingen op diverse beleidsterreinen waar aanvullend budget voor nodig is. Dit betreft terreinen waar we soms een stapje harder moeten lopen, of vanuit medemenselijkheid niet mensen verder in de armoede willen helpen, of juist vanuit een visie voor de stad het budget vrij zouden moeten maken dat nodig is om de piketpalen te slaan voor het Zaanstad van morgen.

Maatregel	2025
Diervriendelijk Zaanstad	
1. Minimaregeling dierenartsenkosten	€ 200.000
2. Beter financieren DierenZorg	€100.000
3. Diervriendelijke inrichting openbare ruimte	€100.000
Bereikbaar Zaanstad	
4. Planuitwerking tramlijn HOV ZaanIJ	€200.000
5. Co-financiering VRA extra buslijnen Zaanstad Noord	€100.000
6. Lobby ondergrondse Zaanlijn (i.p.v. Guiswegstudie)	€100.000
Sociaal Zaanstad	
7. Terugdraaien invordering inrichtingskrediet statushouders	€500.000
Duurzaam Zaanstad	
8. Vergroting capaciteit economische visie m.b.t. plantaardig ondernemen (o.a. Kwartiermaker plantaardig ondernemen MKB)	€150.000
9. Opschaling capaciteit uitwerking energietransitie	€ 200.000
10. Planuitwerking milieuzone N203	€ 200.000
Totaal	€1.850.000

Tabel 2

Diervriendelijk Zaanstad

In tabel 2 zijn 10 maatregelen opgenomen waar de Partij voor de Dieren graag geld voor zou willen uittrekken. Op het gebied van dierenwelzijn zijn er in onze gemeente nog veel slagen te maken. In het belang van alle huisdieren en hun eigenaren is het van belang dat er een dierenartskostenregeling beschikbaar komt voor huisdiereigenaren die leven rond het sociale minimum. Het is al jaren onze wens dat ook die dieren de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben als ze ziek worden. Dat kan en mag niet afhankelijk zijn van het inkomen van de eigenaar.

Daarnaast kennen DierenZorg (ook Dierenambulance) en de Wildopvang al jaren uitdagingen om voldoende financiering te hebben voor hun taken. Het zijn organisaties waar vele vrijwilligers bij betrokken zijn en het geld nooit in overvloed beschikbaar is. Tegelijkertijd is het werk dat de mensen en vrijwilligers van o.a. DierenZorg doen op de dierenambulance en in de opvang ontzettend belangrijk voor het dierenwelzijn. Juist nu er

als gevolg van de publicatie van de positieflijst steeds meer exotische dieren bij DierenZorg terechtkomen, moeten we als gemeente niet de ogen sluiten en ook financieel bijspringen om te zorgen dat DierenZorg niet voor de financiële gevolgen van deze dumpingen opdraait. Er is immers bij de landelijke opvang van Stichting AAP voor deze dieren niet direct plek, omdat het landelijk beeld laat zien dat dierenopvangcentra acuut erg veel exotische dieren moeten opvangen.

Ook zien we in de openbare ruimte nog uitdagingen op het gebied van dierenwelzijn. Zo gaan er jaarlijks nog veel amfibieën zoals padden dood doordat ze in de kolken van de afvoer terechtkomen. Met simpele maatregelen als paddentrappen kan dit dierenleed worden voorkomen en stimuleren we de dieren, natuur en biodiversiteit in onze stad. Naast paddentrappen willen we onderzoeken welke maatregelen nog meer effectief kunnen worden ingezet om de openbare ruimte ook beter in te richten voor dieren, insecten en andere kleine beestjes.

Bereikbaar Zaanstad

Om Zaanstad te laten kiezen voor duurzamere vormen van mobiliteit, moet overal in de stad het OV goed en toegankelijk zijn. Dit vereist ook gedurfde keuzes zoals een kwaliteitssprong door een HOV tramverbinding als startpunt voor de HOV ZaanIJ te gaan uitwerken. Naast de BRT-verbinding ontstaat er een stedelijke kwaliteitsimpuls wanneer wijken als Peldersveld, de Rosmolenwijk, Kogerveld, Poelenburg en de Achtersluispolder met een of twee tramverbindingen verbonden worden met station Zaandam; deze tramverbindingen kunnen vanuit de Vlinder ook met station Noord (Amsterdam) verbonden worden. Gegeven de stedelijke verdichting en de mogelijke nieuwe bestuurlijke toekomst van Oostzaan zou een dergelijke HOV-lijn passend zijn om ook in aanmerking te komen voor VRA-co-financiering.

Bij de verdeling van de Bikkergelden in de VRA lijkt Zaanstad achter het net te vissen qua busverbindingen voor Zaanstad Noord. Om dit alsnog mogelijk te maken zou daarom budget vrijgespeeld moeten worden in onze eigen begroting. Deze is opgenomen als maatregel 5.

Tot slot vinden de meeste partijen het onder de grond brengen van het spoortraject over langere afstand de beste oplossing voor de spoorse doorsnijding van de Zaanstreek. Zoals in hoofdstuk 1 benoemd is het niet realistisch dat de huidige planuitwerking Guisweg gaat leiden tot een autotunnel onder het spoor t.h.v. de kruising met de A8. Daarom stellen wij voor om geld beschikbaar te stellen om regionaal en landelijk de lobby op te pakken voor de financiering voor een echte oplossing die de kwaliteit en (sociale) verbinding van de stad enorm ten goede zal komen.

Sociaal Zaanstad

Bij de voorjaarsnota is de maatregel in de begroting verwerkt dat statushouders kunnen worden gekort op de bijstand om daarmee het inrichtingskrediet terug te kunnen betalen. Deze maatregel zou €500 duizend opleveren. Wij vinden dit bijzonder onwenselijk, omdat de bijstand voorziet in een sociaal minimum dat door deze maatregel verder wordt afgeroomd. Hierdoor kunnen statushouders en hun gezinnen in onnodige armoede geduwd worden, met alle stress en problematiek van dien. Juist terwijl ze aan het begin staan van het opbouwen van een nieuw leven hier. Door €500 duizend beschikbaar te stellen, kan deze maatregel worden teruggedraaid en kan de terugvordering worden uitgesteld naar het moment dat er vanuit (hogere) arbeidsinkomsten wel een terugbetaling kan worden verlangd.

Duurzaam Zaanstad

Een duurzame toekomst is een toekomst waarin veel meer plantaardig gegeten wordt. Minder dierlijke producten consumeren leidt tot enorme klimaatwinst, minder verlies van natuur en biodiversiteit wereldwijd, minder kans op pandemieën door opeenstapeling van dieren en grootschalig antibioticagebruik en niet in de laatste plaats een veel beter dierenwelzijn. Ondernemers die willen bijdragen aan de eiwittransitie moeten we koesteren en stimuleren om zich in Zaanstad te vestigen. Niet alleen zouden de grote industriële bedrijven die plantaardige producten verwerken zich moeten willen vestigen in Zaanstad, ook veel MKB'ers die innovatieve en smaakvolle plantaardige producten op de markt willen brengen, zouden reden moeten zien zich in Zaanstad te vestigen. Helaas constateren we dat ondernemers die plantaardige producten verkopen in Zaanstad het sinds de COVID-

pandemie zwaar hebben en een aanzienlijk aantal hebben de deuren gesloten. Ondanks dat de toekomst plantaardig is, zijn er nog weinig nieuwe ondernemers die zich de afgelopen jaren gevestigd hebben in Zaanstad om de vrijgekomen marktruimte in te nemen. Gegeven de ambitie die ook voortkomt uit het coalitieakkoord en de economische visie zouden we een kwartiermaker eiwittransitie aan willen stellen die op zoek gaat naar plantaardige ondernemers in de regio en onderzoekt welke voorwaarden we moeten creëren als gemeente om dergelijke ondernemers zich ook in Zaanstad te laten vestigen. Ditzelfde geldt voor het thema circulaire economie: door lokaal in de buurt ambachtscentra te hebben en circulaire lokale ondernemers aan te trekken, stimuleer je een duurzame en gezondere stad (binnen de donut).

Daarnaast staat Zaanstad voor grote uitdagingen waar versnelling in moet worden aangebracht. Of het nu gaat om de zero-emissiezones, netcongestie, RES, warmtetransitie of welk onderdeel van de energietransitie ook, capaciteit is schaars. Daarom stellen we in deze tegenbegroting voor om ook voor de energietransitie extra budget beschikbaar te stellen om de capaciteit te vergroten.

Tot slot willen we in het kader van het SchoneLuchtaakkoord ook slagen maken met minder fijnstofuitstoot. Dit kan op vele manieren, maar een daarvan is werken met milieuzones voor oude benzine- en dieselauto's. Samen met de provincie Noord-Holland willen wij onderzoeken of er in het kader van de leefbaarheid in Zaanstad Noord een milieuzone ingesteld kan worden op de N203 en hiervan het draagvlak in Zaanstad Noord én de omliggende gemeenten onderzoeken. Door hiervoor zelf geld beschikbaar te stellen, kan dit onderzoek sneller van de grond komen en is de lobby richting de provincie om echt stappen te zetten om de luchtkwaliteit in Noord te verbeteren effectiever.

3. Financiële uitwerking tegenbegroting

In dit hoofdstuk wordt in meer detail beschreven hoe de genoemde maatregelen precies tot uitwerking dienen te komen en hoe tot de inschatting van de baten is gekomen. Voor nadere cijfers over de baten (financiën) wordt ook naar de bijlage verwezen.

Maatregel 1: rioolheffing uitbreiden en verhogen voor bedrijven

De rioolheffing is voor de gemeente een compensatie voor de kosten voor onderhoud en aanleg van riolering én alle watermanagementmaatregelen die de gemeente treft in de openbare ruimte. Wettelijk kan elk perceel in de gemeente worden aangeslagen voor de rioolheffing, ongeacht of er een fysieke rioolaansluiting is of niet. Dat is logisch omdat iedereen profiteert van de waterafvoer die de gemeente faciliteert, niet alleen de eigenaren van panden met een rioolaansluiting. Momenteel kiest Zaanstad ervoor om alleen percelen met panden met een rioolaansluiting aan te slaan voor de rioolheffing. Hierdoor vallen vooral percelen in het landelijk gebied buiten de rioolheffing.

Daarnaast kent Zaanstad al jaren een relatief hoge rioolheffing voor particulieren en MKB. De heffing voor grootverbruikers is relatief laag. Een grootverbruiker betaalt per 100m³ water 105 euro bovenop het tarief voor particulieren (tot 300 m³) van 316 euro. In Amsterdam ligt het tarief voor grootverbruik per 100m³ op ongeveer hetzelfde niveau, maar betalen gezinnen slechts de helft van het tarief in Zaanstad. Kortom, in Amsterdam dragen grootverbruikers relatief meer bij dan grootverbruikers in Zaanstad.

De Partij voor de Dieren wil dat grootverbruikers meer gaan betalen, volgens het principe *de vervuiler betaalt*, ook als dit een indirecte vorm van belasting is. Dit is immers een aanvullende heffing op waterverbruik. Hierdoor kunnen gezinnen een fors lager tarief voor de rioolheffing krijgen dan momenteel het geval is. Hoewel we deze korting graag zouden teruggeven aan onze inwoners, is dat vanwege het ravijnjaar niet haalbaar. Daarom stellen wij in deze tegenbegroting voor het voordeel voor gezinnen via een hoger tarief voor de OZB terug in de gemeentekas te laten vloeien. Wanneer het Rijk ons weer adequaat gaat financieren, ontstaat er direct de mogelijkheid om de lokale heffingen voor inwoners aanzienlijk te verlagen.

Maatregelen op een rij:

- Het tarief voor waterverbruik boven de 300 m³ gaat in 2025 van €107,55 naar €219,18 per 100 m³.
- Het vaste tarief tot 300 m³ gaat van €322,62 naar €250,85
- Percelen die niet zijn aangesloten op het riool worden conform het vaste tarief tot 300 m³ aangeslagen.
- Het OZB-tarief wordt met 20% verhoogd, waardoor een huishouden i.p.v. gemiddeld €358,84 na de maatregel gemiddeld €430,61 betaalt.

Dit leidt tot onderstaande tariefsvergelijking (tabel 3). Te zien is dat Zaanstad door deze maatregel zowel qua OZB als rioolheffing dicht op het landelijk gemiddelde komt te zitten.

Vergelijking 2024	Begroting 2025-2028		Alternatief	
	OZB	rioolheffing	OZB	rioolheffing
Zaanstad	€ 351	€ 316	€ 421	€ 245
Laagste	€ 252	€ 114	€ 252	€ 114
Hoogste	€ 856	€ 530	€ 856	€ 530
Gemiddeld	€ 423	€ 219	€ 423	€ 219

Tabel 3

Door deze maatregel blijven de opbrengsten vanuit de rioolheffing ongeveer gelijk. Hierbij wordt rekening gehouden met extra inzet op waterbesparende maatregelen en gaan we ervan uit dat het begrote bedrag aan kwijtscheldingen gelijk blijft. Het is echter waarschijnlijk dat het bedrag aan kwijtscheldingen lager zal uitpakken door de lagere tariefstelling. Voor de OZB zal mogelijk iets meer aan kwijtscheldingen plaats gaan vinden (verschuiving tarief, dus de totale gemeentelijke heffingen blijven hetzelfde voor particulieren).

Deze gecombineerde maatregel levert naar verwachting 5,1 miljoen euro op aan extra gemeentelijke heffingen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met compenserende maatregelen voor woningbouwcorporaties. Deze extra middelen stellen de gemeente in staat om maatregelen als een sociale grondprijs voor de corporaties mogelijk te maken.

Maatregel 2: aanpassen parkeergelden automaten

In onze stad neemt de druk op de openbare ruimte steeds verder toe. We willen graag én meer woningen realiseren, én meer groen (klimaatadaptatie), én meer ruimte om te leven/spelen én meer ruimte voor mobiliteit. Het autoparkeren neemt een enorm deel van de openbare ruimte in en zonder maatregelen zullen extra auto's de kwaliteit van de openbare ruimte verder onder druk zetten.

De maatregel die wij voorstellen, is met name bedoeld om de parkeerdruk van bezoekers te verminderen. Het meest effectief hiervoor is het verhogen van de heffing bij de parkeerautomaten. Door geen aanpassing plaats te laten vinden in het naheffingstarief, de vergunningsleges en in het gratis verstrekken van een parkeervergunning aan mantelzorgers, komt er zo min mogelijk van deze maatregel bij de inwoners van Zaanstad terecht. Ook zonder areaaluitbreiding ten opzichte van de reeds voorgenomen uitbreidingen in o.a. de Muziekwijk en Oostzijderveld is deze maatregel **lucratief**. Het voorstel is om het tarief in de betaalde zones in Zaandam te verhogen met 40%. Het maximale tarief gaat van €3,70 per uur naar €5,20. Hiermee komt het tarief voor het centrum van Zaandam meer in de buurt te liggen van vergelijkbare stedelijke gebieden als Haarlem en gebieden als Amsterdam West/Oost en de centrumranden van Utrecht. Wanneer 90% van deze verhoogde opbrengsten wordt meegerekend in de begroting (i.v.m. potentieel iets lagere bezoekersaantallen) zal dit jaarlijks tot bijna €1,3 miljoen aan extra inkomsten voor de gemeente leiden.

Maatregel 3: toeristenbelasting

Het aanpassen van de toeristenbelasting kent veel aspecten. Niet alleen komen extra opbrengsten voor het overgrote deel van mensen van buiten de regio – hetgeen de lasten voor de inwoners van Zaanstad verkleint – ook worden met name steeds meer Airbnb's overspoeld met in Zaanstad overnachtende toeristen. Ook Zaanse hotels krijgen na COVID steeds meer boekingen binnen. Voor de leefbaarheid in Zaanstad is het belangrijk het toerisme onder controle te houden. Dit heeft ook voordelen voor o.a. duurzaamheidsdoelstellingen, zoals het niet laten groeien van met name het intercontinentale toerisme.

Om tot een redelijk voorstel te komen is een vergelijking gemaakt met andere steden. Voor 2024 zit Zaanstad net boven Den Haag en Almere, maar ruim onder Haarlemmermeer, Rotterdam, Utrecht en ook een regiogemeente als Ouderkerk aan de Amstel. In Amsterdam is de toeristenbelasting momenteel meer dan 2 keer zo hoog als in Zaanstad. Door de toeristenbelasting met 30% te verhogen (tarief centrumgebied: €10,02; tarief buiten centrum: €7,16) blijft het gemiddelde tarief ongeveer op het niveau van de regiogemeenten Haarlemmermeer en Ouderkerk en blijven we ver onder het niveau van Amsterdam. Wanneer 90% van de verhoging wordt meegerekend als structurele extra bate – in verband met mogelijk iets lagere bezoekersaantallen – dan levert deze maatregel jaarlijks €812 duizend op.

Naast deze maatregel valt ook binnen de riviercruisevaart een belastingmaatregel te nemen. Het verschil in tarief voor de riviercruisevaart in Zaanstad en Amsterdam blijft ook na de voorgestelde verhoging van het liggeld in 2025 door het college erg groot. Zo stelt Amsterdam een tarief voor dagtoeristen voor de zee- en riviercruisevaart in van €14 per persoon per dag. Zaanstad verwelkomt naar schatting jaarlijks ruim 50 duizend mensen op riviercruiseschepen en zou bij een tarief van €10 per persoon per dag ruim 500 duizend euro op kunnen halen. In de maatregeluitwerking dient echter rekening gehouden te worden met dat enkele riviercruiseschepen Zaanstad zullen mijden, waardoor de opbrengsten van liggelden en de dagtoerismebelasting lager zullen uitvallen. Wanneer er gerekend wordt met 90% van eerder genoemde opbrengsten, levert deze maatregel jaarlijks €486 duizend op.

Maatregel 4: aanpassing reclamebelasting

Reclame in de openbare ruimte is voor bedrijven, NGO's en overheden een manier om met onze inwoners in contact te komen. Tegelijkertijd zien we op steeds meer gevels reclame-uitingen opgehangen worden en wordt het voor onze inwoners ook lastiger om niet continu beïnvloed te worden door reclame zodra ze de openbare ruimte instappen. Waarbij men in de regel ook vaak wordt aangemoedigd om extra te consumeren – iets dat niet onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid ondersteunt. Via de reclamebelasting zorgt Zaanstad dat er tegenover de lasten ook lusten staan die ten gunste komen van onze inwoners. Het verhogen van de reclamebelasting is tevens een manier om te voorkomen dat er extra lasten bij onze inwoners gelegd moeten worden. In deze tegenbegroting is daarom een voorstel opgenomen om de reclamebelasting met 50% te verhogen. Wanneer 90% van deze maatregel opgenomen wordt als structurele jaarlijkse bate dan leidt dit tot €543 duizend hogere baten.

Maatregel 5: schrappen projecten met kredietbesluit

Projecten met een kredietbesluit lopen qua kapitaallasten en afschrijvingskosten door de begroting heen. Door het toevoegen of schrappen van projecten dient er extra of juist minder geld te worden geleend wat leidt tot aangepaste rentelasten. Ook de lasten vanuit afschrijving veranderen. In de financiële verordening van Zaanstad (2023) is vastgelegd in hoeveel jaar we verschillende soorten objecten en andere activeerbare lasten afschrijven.

Voor deze tegenbegroting is er een inventarisatie gedaan van projecten die niet bijdragen aan een duurzame en groenere toekomst óf als onhaalbaar kunnen worden gezien. Zo is na een nieuwe bijstelling van ruim €400 duizend de projectlast voor de Kraaien opgelopen tot ruim 6 miljoen euro. Niet alleen dreigen de kosten van dit project nog veel verder uit de hand te lopen, ook is de projectsom veel gunstiger als een deel van de grond wordt gebruikt voor woningbouw en een deel voor natuur. Met de opbrengsten van de grond én de besparing op het steeds duurder wordende complex kan de huidige locatie op korte termijn worden gerenoveerd.

Daarnaast staat het Dam-tot-Damfietspad over Zijkanaal H in de projectenlijst. Dit fietspad, dat amper een tijdsbesparing voor de fietser oplevert én door kwetsbare natuur gaat (Noorder IJplas) zien wij liever niet aangelegd worden. De aanleg zou met alle activiteiten die erbij komen om het fietspad met name 's nachts voldoende sociaal veilig te houden, leiden tot een te grote impact op zowel dieren die in het gebied leven als bewoners in de buurt.

Ook de planuitwerking voor de Guisweg (ondertunneling auto- en fietsverkeer onder spoorse doorsnijding) is wat ons betreft ongewenst én onrealistisch. Er is momenteel nog onvoldoende aangetoond dat het project kans maakt om door de ADC-toets te komen en dreigt daarom door de overbelasting van de natuur in het Westzijderveld door de stikstofdepositie te zullen sneuvelen. Omdat hier nog bijna 3 miljoen euro voor uitgetrokken staat zou het bijzonder zonde zijn als deze volledig wordt uitgegeven en men/VRA/Zaanstad er pas aan het eind van het proces achter komt dat het project inderdaad niet haalbaar is. Een pas op de plaats met een forse terugschaling van het projectbudget lijkt ons daarom passend.

Tot slot zijn er ook nog twee kleinere posten die niet bijdragen aan een duurzame toekomst. Zo beschouwen wij de kosten rondom de openstelling van de busbrug als onnodig wanneer we de status quo in stand laten en zijn de kosten vanuit de toeristische visie voor het aanleggen van steigers en bewegwijzeringsborden gegeven de financiële moeilijkheden niet opportuun.

Bijlage A. Nadere financiële uitwerking maatregelen

Maatregel 1: rioolheffing en OZB

	Begroting 2025-2028		Alternatief	
	2024	2025	2024	2025
Tarief rioolheffing huishoudens	€ 315,68€	322,62€	245,46€	250,85
Tarief rioolheffing per 100 m³ >300 m³	€ 105,23€	107,55€	214,14€	219,18
Woningen	€ 70.945€	71.733€	70.945€	71.733
Totaal huishoudens	€ 22.395.918€	23.142.500€	17.413.876€	17.994.367
Industrie en overig	€ 4.362.082€	4.495.500€	9.344.124€	9.643.633
Kwijtschelding (begroot)	€ -1.661.000€	-1.613.000€	-1.661.000€	-1.613.000
Totaal	€ 25.097.000€	26.025.000€	25.097.000€	26.025.000
OZB	€ 351,12€	358,84€	421,34€	430,61
Opbrengsten huishoudens	€ 24.910.208€	25.740.670€	29.892.250€	30.888.804
Totaalopbrengst OZB en rioolheffing huishoudens en bedrijven	€ 50.007.208€	51.765.670€	54.989.250€	56.913.804

Tabel 4

Opbrengst: €5.148.134

Maatregel 2: aanpassen parkeergelden automaten

	Begroting 2025-2028		Alternatief	Aanpassing tarief
	2025	2025	2025	2025
Opbrengsten				
Hoogste tarief (Zaandam)	€ 3,70	€ 5,20		40%
Parkeergelden*	€ 3.487.000	€ 4.881.800		40%

Tabel 5

* Exclusief naheffingen en vergunningen

Opbrengst bij 90% effectiviteit: €1.255.320

Maatregel 3: toeristenbelasting

Begroting 2025-2028		Alternatief	Aanpassing tarief
Opbrengsten	2025	2025	2025
Tarief (centrumgebied)	€ 7,71	€ 10,02	30%
Tarief (buiten centrumgebied)	€ 5,51	€ 7,16	30%
Toeristenbelasting	€ 3.010.000	€ 3.913.000	30%

Tabel 6

Opbrengst bij 90% effectiviteit: €812.700

Begroting 2025-2028		Alternatief
Opbrengsten	2025	2025
Aantal dagbezoekers	54.000	54.000
Tarief	€ -	€ 10,00
Dagoeristenbelasting	€ -	€ 540.000

Tabel 7

Opbrengst bij 90% effectiviteit: €486.000

Maatregel 4: aanpassing reclamebelasting

Begroting 2025-2028		Alternatief	Aanpassing tarief
Opbrengsten	2025	2025	2025
Reclamebelasting	€ 1.206.000	€ 1.809.000	50%

Tabel 8

Opbrengst bij 90% effectiviteit: €542.700

Maatregel 5: schrappen projecten met kredietbesluit

Kapitaallasten 3%

Projecten	Projectsom (toekomstige uitgaven)	Afschrijvingstermijn (in jaren)	Jaarlijkse afschrijving
De Kraaien	€ 4.945.000	40	€ 123.625
Dam tot Dam-fietsroute Brug Zijkanaal C	€ 3.598.000	20	€ 179.900
Busbrug 24 uurs-openstelling	€ 1.625.000	20	€ 81.250
Bereikbaarheidsdeal Guisweg - planuitwerking	€ 2.898.000	5	€ 579.600
Uitvoeringsagenda Toerisme	€ 157.00	5	€ 31.400

Jaarlijkse kapitaallast

Rente	€ 396.690
Afschrijving	€ 995.775
Totaal	€ 1.392.465

Tabel 9

De afschrijvingstermijnen per project zijn gebaseerd op Afschrijvingstabel bij Financiële verordening Zaanstad 2023. Mogelijk zijn er in de onderliggende berekeningen van de ambtelijke organisatie net afwijkende afschrijvingstermijnen gebruikt, bijvoorbeeld voor de planuitwerkingen (range van 3-5 jaar).

Gedrukt op voorBIJ-papier:

voorbijpapier.nl

Van Nederlandse bodem

Met bermgrasvezels van en productie op Nederlandse bodem is er minder transport en minimale CO₂-uitstoot.

BIJzonder duurzaam

Door hergebruik van oud papier en toevoeging van bermgras zijn minder bomen nodig voor VoorBIJ papier.

Zichtbaar verschil

Er worden geen chemische processen toegepast om het papier te bleken en de bermgrasvezels zijn subtiel zichtbaar in het papier.

Natuurlijk verantwoord

De bermen worden twee keer per jaar gefaseerd gemaaid, waardoor er meer voedsel en schuilplekken voor wilde bijen en andere insecten zijn.

Jij kan dat ook:

drukkerijdetop.nl

